

Nr 267.

Av herr **Sjöblom**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 104, med förslag till skogsvårdslag.

I det förslag till skogsvårdslag, som framlagts i Kungl. Maj:ts proposition nr 104, hava i kap. 4 inrymts särskilda bestämmelser för avverkningar å svårföryngrade skogar. Jag kan icke anse det annat än lämpligt, att dylika bestämmelser i en eller annan form komma till stånd. Ovarsam avverkning, efter vilken återväxten skulle bliva oskäligt sen eller underhaltig, skulle eljest icke kunna förhindras. Möjlighet härtill bör givetvis finnas.

Även om jag sålunda principiellt gillar ett särskiljande av de svårföryngrade markerna, kan jag dock icke finna, att lagbestämmelser av den omfattning, som detta kapitel föreskriver, omedelbart böra stadfästas. Anledningarna härtill äro följande:

Av den välgrundade motivering, som kommittén anfört för avskiljande av skogar av nu ifrågavarande art, framgår tydligt önskvärdheten av att den geografiska omfattningen av desamma snarast fastställas. Härvid lär det icke kunna undvikas att ej blott de marker, varest föryngringssvårigheterna äro påtagliga, komma att avskiljas, utan att man av praktiska skäl genom avgärdande av större sammanhängande trakter måste inom en dylik rayon medtaga även icke-svårföryngrade marker. Men en följd härav blir utan tvivel den, att i vissa län ganska stora områden måste inordnas såsom svårföryngrade. Detta i sin tur kan medföra, att det utsyningsstvång för dylika områden, som lagförslaget innebär, blir en administrativ börda, som vederbörande skogsvårdsstyrelse icke — utan betydande extra anslag — orkar med.

Till undvikande av denna olägenhet skulle man kunna tänka sig antingen en sådan åtgärd, som av de delegerade föreslagits, nämligen att varje skogsägare ägde bedöma, huruvida hans skog och den därå tillärnade avverkningen vore av den beskaffenhet, att han borde inhämta skogsvårdsstyrelsens tillstånd eller icke, med risk vid felbedömning av kriminell påföljd. Eller ock att man visserligen en gång för alla fast-

slog gränserna för de svårföryngrade skogarna, men toge dessa gränser så snäva, att endast de påtagligt svårföryngrade markerna avskiljdes.

Jag kan icke förorda något av dessa förslag. Propositionen har jämväl tagit avsteg från desamma. Utöver de motiv, som därvid anförts, vill jag särskilt framhålla att den egentliga orsaken till att stora arealer, särskilt av våra ostliga kustskogar, äro svårföryngrade, icke så mycket är själva markens beskaffenhet eller det omedelbara läget intill havet. Fastmer är det dessa områdens ringa nederbörd och kanske framförallt den regelbundna försommartorkan, som äro primärorsakerna till föryngringssvårigheterna. Att dessa sedan bliva mest märkbara å särskilt magra marker och i exponerade lägen är självfallet. Lika naturligt är emellertid även, att i dessa kustskogsområden skogar av såväl mera som mindre svårföryngrad beskaffenhet måste ligga om varandra. Men då det knappast är tänkbart att direkt å marken utpricka alla de tusentals fläckar, varest till följd av samverkande omständigheter återväxtmöjligheterna kräva särskild vaksamhet vid avverkningarnas planläggande och det dessutom skulle vålla oerhört besvär såväl för skogsägarna som framför allt för den kontrollerande myndigheten att hålla reda på alla dessa områden, anser jag det trots nu nämnda olägenhet ändamålsenligast, att gränserna för dessa trakter uppdragas i så stora drag som möjligt, huvudsakligen med ledning av tydliga och lätt angivbara äganderätts eller liknande gränser.

Ett dylikt särskiljande av större sammanhängande områden måste dessutom otvivelaktigt, såsom kommittén framhållit, borteliminera de anledning till missnöje och avund bland skogsägarna, som eljest lätt nog kunde befaras, därest olika hemman eller delar av desamma skulle minutiöst klassificeras i svårföryngrade och icke-svårföryngrade skogar med ty åtföljande vitt skild förfoganderätt över skogen.

Det ligger emellertid i öppen dag, att det är oegentligt att införa undantagslagstiftning för sådana hemman, å vilka svårföryngrad mark helt eller delvis saknas. Men då det, såsom ovan visats, knappast lär kunna undvikas, att även dylika hemman komma innanför en aldrig så snävt eller minutiöst utlagd gräns och olägenheten härav helt kan bortelimineras genom det förslag, som jag omedelbart skall framlägga, tvekar jag dock icke att i likhet med kommittén förorda ett gränsutläggande i stora drag.

Innan jag närmare ingår på den komplettering av Kungl. Maj:ts förslag, som jag anser nödvändig, vill jag med ett konkret exempel visa, till vilka konsekvenser detsamma i oförändrad form skulle kunna leda.

I den provisoriska skogsvårdslagen av 1920 har intagits en bestämmelse av innehåll, att, om det beträffande skog inom *kustområde* vore att befara, att genom ovarsam avverkning återväxten skulle äventyras, försenas eller försvagas, länsstyrelsen finge på framställning av skogsvårdsstyrelsen förordna att för den skog skulle gälla enahanda inskränkning i avseende å rätten till avverkning, som i berörda lag stadgats rörande skog å fastighet, som efter den 14 maj 1918 bytt ägare.

Ehuru flera skogsvårdsstyrelser som svar å en av kommittén gjord förfrågan meddelat, att avsevärda arealer skogar med exponerat-läges karaktär förefunnos inom deras verksamhetsområden, hava endast tvenne skogsvårdsstyrelser begagnat sig av den möjlighet, som provisoriska lagen skänker till skydd mot ovarsamma avverkningar å dylika marker. Detta får säkerligen icke tolkas så, att övriga skogsvårdsstyrelser nu anse, att svårförnygrade marker saknas. Uraktlåtenheten att göra framställning om dessa områdens avskiljande torde fastmera hava berott på tveksamhet angående nödvändigheten härav, innan den definitiva skogsvårdslagen hunnit av statsmakterna antagas.

En av de skogsvårdsstyrelser, som begagnat sig av nyss nämnda möjlighet, är skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län. Genom beslut av den 3 mars 1921 har länsstyrelsen i detta län sålunda meddelat förordnande, varigenom ej mindre än cirka 200,000 hektar utmark, utgörande samtliga öar i skärgården och vissa delar av fastlandet, behandlas såsom kustskogsområde.

Om nu detta område, genom de möjligheter härtill, som mom. 5 i övergångsbestämmelserna medger, skulle såsom svårförnygrad skog komma att inrangeras under bestämmelserna i kap. 4 i lagförslaget, skulle i och med detsamma skogsvårdsstyrelsen i länet få en utomordentligt ökad arbetsbörda. Enligt § 20 i förslaget skall nämligen vid all saluavverkning tillstånd till avverkning sökas hos skogsvårdsstyrelsen. Och enligt § 21 skall vid meddelandet av dylik anvisning i allmänhet ske utsyning, vilken skall verkställas av någon av styrelsens tjänstemän med högre skoglig utbildning.

Frånsett den alldeles onödiga fördyring i arbeten av ifrågavarande slag, som ligger däri, att samtliga dylika utsyningar ovillkorligen skulle behöva verkställas av skogsvårdsstyrelsens tjänstemän med högre skoglig utbildning, d. v. s. länsjägmästaren eller dennes assistenter, skulle nu nämnda utsyningstväng nödvändiggöra en högst betydande ökning av skogsvårdsstyrelsens i nu berörda län personal.

Storleken av denna ytterligt erforderliga personal kan enligt uppgift, som jag inhämtat från länsjägmästaren i länet, beräknas sålunda:

Kustskogsområdet utgör cirka 200,000 hektar. Härav torde 120,000 ha vara produktiv skogsmark. Utgår jag ifrån att en rationell skogs-skötsel fordrar att årligen $\frac{1}{10}$ av varje skog genomhugges, skulle alltså årligen 12,000 hektar vara i behov av skogsvårdande huggningar. Hälften av denna areal torde åtgå för att fylla husbehovet. Återstår alltså cirka 6,000 hektar, å vilka saluavverkning kan förutsättas komma till stånd och å vilka alltså stämpling skulle erfordras.

Att beräkna den härför erforderliga tiden ställer sig givetvis vanskligt, men med hänsyn till de avverkningsbara skogsbeståndens spridda läge och den omsorg, varmed dylika utsynningar måste ske, torde i medeltal varje utsyningsförrättare ej medhinna större areal än 5 å 6 hektar dagligen. För genomstämpling av 6,000 hektar skulle alltså åtgå cirka 1,000 dagar. Dessa 6,000 hektar äro emellertid fördelade på 5- å 600 hemman, och med hänsyn till de svåra kommunikationsmöjligheterna i skärgården torde minst 1 resdag i medeltal få beräknas för varje förrättning. I allt torde man alltså kunna befara, att utsyningsförrättningarna skulle draga en tid av 1,500 dagar per år. Men då varje förrättningsman, under den tid dylika förrättningar äro möjliga, knappast torde medhinna mer än 180 förrättningsdagar, skulle

alltså utsyningstvänet kunna medföra behovet av $\frac{1,500}{180} = 8$ å 9 enbart härmed upptagna tjänstemän.

Att anslå statsmedel för en dylik ökning av personalen är visserligen möjligt, men jag anser det icke av behovet påkallat.

Dessutom bör i detta sammanhang observeras, att personalbehovet säkerligen blir högst olika skilda år, allt efter konjunkturerna å trävarumarknaden. Överstigliga svårigheter skulle härigenom uppstå för skogsvårdsstyrelsen att kunna hålla personalen vid jämnt arbete eller i tider av högkonjunktur i hast anskaffa erforderligt antal kompetenta stämplingsförrättare.

Huru skall man nu lämpligen kunna sammanjämka de till synes olika intressen, som här berörts, nämligen å ena sidan det obestridda behovet av ett särskiljande en gång för alla av de trakter, som kunna anses såsom svårföryngrade, och fastställande av undantagsbestämmelser för dessa samt å andra sidan svårigheten att anskaffa tillräckliga medel för att den administrativa myndigheten, som skall övervaka sagda lagbestämmelser, skall kunna fullgöra sin funktion?

Svaret på denna fråga torde icke kunna bli mer än ett: De svårföryngrade markerna böra visserligen snarast markeras, men lagbestämmelserna böra icke tillämpas å respektive hemman, förrän veder-

börande skogsvårdsstyrelse så anser nödvändigt och för den skull därom meddelar beslut.

Fördelarna av ett dylikt arrangement torde vara påtagliga. Från det allmännas sida vinnes garanti för att de restriktivare lagbestämmelserna omedelbart kunna tillämpas, så snart vederbörande skogsvårdsstyrelse så finner lämpligt. För skogsägarna åter lämnas en respittid och i bästa fall möjlighet att för all framtid slippa utsyningstvånget enbart genom att behandla sina skogar i överensstämmelse med den anda, som lagbestämmelserna ange. Och då det ju är denna skötsel, som ytterst är lagens ändamål, synes mig allt tala för nu föreslagna anordning.

I anslutning till vad jag här anfört får jag därför hemställa

dels att § 19 gives följande ändrade formulering:

1 mom. Där — — — — —

— — — — — andra naturomständigheter,
såsom *klimatiska förhållanden*, jordmånens beskaffenhet

— — — — — meddelade bestämmelser;
*dock att dessa bestämmelser icke träda i kraft förr än
vederbörande skogsvårdsstyrelse därom för respektive hem-
man eller hemmansdelar förordnar.*

dels att § 21 ändras sålunda:

Då tillstånd — — — — —

— — — — —
verkställes av någon dess *befattningshavare*.

Vid utsyningen — — — — —

— — — — —
— — — — — erforderliga.

Stockholm den 5 april 1923.

Per Henning Sjöblom.

